

historisch
genootschap
wormer

torenklanken

nieuwsbrief nummer 6 - mei 2007

Woord vooraf

 Trees Korver

Veel gezellig geroezemoes tijdens onze eerste openbare avond van 13 maart 2007. Prachtige foto's werden er vertoond en door Jan Vink op een leuke Wormerse manier van commentaar voorzien. Vele malen riep Jan: wat "skandalig" mooi is deze foto. Verraste uitroepen van herkenning klonken door de zaal bij het vertonen van de dia's.

Tijdens de pauze was het voor de koffiedames iets te druk. Wij verzoeken u vriendelijk om voortaan gepast geld mee te nemen voor uw koffie of thee. Het handigste voor ons is muntgeld zodat het wisselen niet teveel tijd in beslag neemt. Hierdoor kunnen wij veel sneller uw bakkie leut inschenken. Ook tijdens deze avonden moeten wij meer structuur aanbrengen, dat blijkt maar weer!

Deze nieuwsbrief staat in het teken van de jaarvergadering van 15 mei aanstaande. Wij hopen dat u allemaal aanwezig bent en zullen de vergadering zelf zo kort mogelijk houden.

De rest van de avond hebben wij iets leuks voor u in petto.

Op de voorgrond gezeten Piet Kleij en zijn tweede vrouw Pietertje Beers, met hun kinderen (van links naar rechts) Piet, Annie, Trien, Marie (uit het eerste huwelijk), Guurt en Tonie.

Woord van het bestuur

 Jan Blokker

We zijn alweer toe aan onze tweede jaarvergadering, al is de eerste nog geen half jaar geleden gehouden. Die was dan ook uitgesteld. In het vervolg houden we elk jaar onze jaarvergadering in mei.

Dan bent u aan het woord. Het bestuur doet natuurlijk zijn uiterste best om het u zo goed mogelijk naar de zin te maken, maar in een vereniging hebben de leden het voor het zeggen. Realiseert u zich goed, dat u het hele jaar door uw mond kunt opendoen. We zullen zeker naar u luisteren. U hoeft echt niet te wachten tot er eindelijk eens een jaarvergadering is.

Als er iets is, wat u kwijt wilt, maakt u ons dat hopelijk van tevoren bekend. Dan kunnen we ons voorbereiden. Zelf streef ik er naar om deze jaarvergadering weer net zo kort te laten duren als de vorige. Des te meer tijd blijft er over voor de rest van de avond.

Het wordt een echte Kleij-avond. We gaan kleijen!

Omdat zowel Marie als Piet Kleij het woord gaan voeren, leek het mij aardig om ook een kleine duit in het zakje te doen over het wel en wee van de familie Kleij. Het was Klaas, de oudste zoon van Theunis Dirckzoon Cleijbroek, die omstreeks 1745 vanuit de Beemster via Wormerveer naar Wormer kwam.

Over zo'n 250 jaar Kleij in Wormer valt heus wel wat te vertellen!

Wij hopen op net zo'n grote opkomst als de vorige keren in De Wijngaard.

Het wordt weer een heel gezellige en informatieve avond!

Tot ziens op 15 mei.

Vele handen maken licht werk

 Frank Tjeertes

In ons genootschap hebben wij een aantal werkgroepen die verschillende klussen voor hun rekening nemen. Zo is er bijvoorbeeld een werkgroep 'Koerier' die uw mededelingenblad thuisbezorgt, een redactie van het jaarboek enz. Deze werkgroepen zijn goed bezet. Er zijn echter ook werkgroepen die nog wat versterking kunnen gebruiken. Hieronder de vacatures met wat toelichting. Als u denkt de helpende hand te kunnen bieden, meldt u zich dan aan bij het bestuur. Het gaat om de vacatures, die hiernaast staan vermeld. Jeuken uw handen na het lezen van deze oproep? Meldt u zich aan bij een van de bestuursleden, zodat we even kunnen bijpraten en afspraken maken.

Verzorging techniek

Op onze verenigingsavonden is de techniek in goede handen. Een extra technicus die zo nodig kan invallen zouden we er echter nog graag bij hebben.

Hulp bij de koffieverzorging

Op onze verenigingsavonden verzorgt een aantal dames de koffie en thee. We kunnen daarbij nog een drietal dames (of heren!) gebruiken.

Braderie

Wellicht dat we in de toekomst eens met een stand op een braderie willen staan. De 'werkgroep braderie' kan zeker nog twee enthousiastelingen gebruiken.

Bemanning verkooftafel

Bij diverse activiteiten hebben we een tafel met verkoop van een aantal artikelen. We hopen dat we nog twee leden bereid vinden daarbij te helpen.

Algemeen coördinator 'werkgroep voorbereiding activiteiten'

We zoeken iemand die de activiteiten zoals verenigingsavonden, monumentendag en mogelijk de deelname aan braderieën regelt en coördineert. Als u enige ervaring hebt met het organiseren van activiteiten en dit wel een leuke klus vindt, bent u de kandidaat die we zoeken!

Nieuwsbrief 'Torenklanken'

Voor de vormgeving van Torenklanken zoeken we iemand die beschikt over, en overweg kan met een opmaakprogramma en het liefst enige ervaring heeft in de DTP.

Daarnaast kunnen we nog enkele correspondenten gebruiken, die geregeld kunnen zorgdragen voor een kort (nieuws)artikel, zoals een vondst uit het archief.

Monumentendag

Voor monumentendag (ieder jaar begin september) moeten er een aantal dingen geregeld en gedaan worden. Twee leden kunnen zich daarbij nog bijzonder verdienstelijk maken.

Beheer collectie en verenigingsarchief

Ons genootschap heeft inmiddels een bescheiden museale collectie opgebouwd door diverse giften. Daarnaast is het nodig dat ons archief beheerd wordt. We zoeken nog twee leden met het liefst een administratief talent of ervaring. De leden van deze werkgroep worden verder bekwaamd in het opstellen van de inventarissen door deskundigen van het Waterlands Archief.

Geschiedenisbank

Als u over internet beschikt, heeft u natuurlijk onze website op www.genootschapwormer.nl al gevonden.

Maar er is ook heel veel te vinden op wormer.geschiedenisbank-nh.nl, de website die ons is aangeboden door het op te richten Erfgoedhuis. Deze site wordt verzorgd door René van Maanen. Gaat u maar eens kijken!

Historisch Genootschap Wormer

Actueel Agenda Publicaties Beeldcollectie Extra Homepage

Historisch Genootschap Wormer

Merckenrif 185
1531 MP Wormer
tel: 075-642 3798
postbus@genootschapwormer.nl
<http://www.genootschapwormer.nl>

Extra informatie

Jaar van oprichting:	2005
Aantal leden:	250
Doelstelling:	Het doel van de Wormer is vastge

Ongelukkige Slag, op Pinksterdag

 Trees Korver

Op de een of andere manier blijft deze historische dag mij intrigeren. Vooral de vraag: wie was het boerenmeisje dat met Egge Haentjes de koeien aan het melken was zo 's morgens vroeg, aan het Sandwegje in Wormer? En klopt de theorie dat dit boerenmeisje een flikkering waarnam¹⁾ aan de overkant van de Zaan? De zon komt op in het oosten en schijnt richting het westen naar Wormerveer. Als daar 1400 Spaanse soldaten klaarstonden, in het jaar 1574, om over te steken naar Wormer, kan je inderdaad een weerkaatsing van het zonlicht in de wapens waarnemen!

De meijd seyde: wat is dat Meester?

Egge riep, "maekt het spantou los, laet de melk staen," gelijkse deden. "Maekt in 't dorp komende terstond allarm." ²⁾

Op de Kalverschans werd het rooksein om hulp vanuit Wormer begrepen en de vrijbuiters gingen bij het Noorderveer in de Zaan tot de aanval over. De pont en andere vaartuigen waarmee er 900 Spanjaarden over voeren werden vernietigd. De samengedrongen Spanjaarden raakten in verwarring. Ongeveer 500 man vluchtte in de verlaten Schans van Wormerveer.

"Sij lieten hun sonder tegenweer als Schapen doodslaen, niemand wierder gevangen. Ja, van de negen-hondert die er waren overgeset bleef haest nie-

Deel van een gravure uit 1648, gemaakt bij gelegenheid van een optocht door Wormer ter ere van de vrede van Münster in dat jaar. Let op het lint om de zuil met het opschrift "Pinxsterdag Wormer wel gedencke mag." (gravure uit collectie Gemeentearchief Zaanstad)

mand over. En dat wonder was so en warender van de Staetsche (geuzen/opstandelingen) niemand dood nog gequest. Dit volbragt voeren se terstond over, en vervolgden de Spaensche die se nog aen een grote Wateringe besetten. Daer sprongen se by menigte in 't water en versopen. Twee-hondert en negentig wierden der gevangen. Daer elk Soldaet vier of veyf aen een tou hadde gekoppelt en bragtense als Lammeren na Wormer." 3)

Een bloedig bevochten strijd op de eerste en tweede pinksterdag, waarbij aan Spaanse zijde veel doden zijn gevallen. Soeteboom schrijft dat het een wonder is dat aan onze kant niemand is

gedood of gekwetst, dit is moeilijk te geloven na een dergelijke strijd!

Onze voorouders hebben deze dagen gevochten voor hun leven en zijn beloofd met een extra vrije dag. Derde Pinksterdag mag u vrij nemen....ieder jaar weer! Voor de Pinkster koopt u een mooie nieuwe jurk. "Loop nou niet zo te pinksteren mit je nuwe jurk an!" Pinksteren betekent "pronken," aldus G.J. Boekenoogen uit "De Zaanse Volkstaal."

En Soeteboom schreef terecht: "Pinxsterdag Wormer wel gedencke mag." 4)

Noten:

- 1) Uit *De derde Pinksterdag* 2e druk van Hanky Ris blz.8
- 2) Uit *Saanlants Arcadia* 1658 van H. Soeteboom blz. 70
- 3) Uit *Saanlants Arcadia* 1658 van H. Soeteboom blz. 68
- 4) Uit *Saanlants Arcadia* 1658 van H. Soeteboom blz. 71

Jaarcijfers 2006

 Bert Vreeswijk,

in €	<u>Exploitatie 2006</u>	<u>Begroting 2007</u>
Baten:		
Contributies	3555	5250
Subsidies	5125	7125
Donaties	1303	250
Opbrengst jaarboeken enz.	813	2500
	<hr/>	<hr/>
	10796	15125
	=====	=====
Lasten:		
Jaarboek	5598	9000
Inkoop overige artikelen		1000
Kosten verenigingsblad	648	1000
Bestuurskosten	295	375
Kosten evenementen en voorlichting	290	750
Contributies, drukwerk, porti, enz.	679	750
Publiciteit		750
Aanschaf publicatieborden, enz.		1500
Oprichtingskosten	213	
	<hr/>	<hr/>
	7722	15125
Exploitatie-resultaat	3074	
	<hr/>	<hr/>
	10796	15125
	=====	=====

BALANS PER 31 DECEMBER 2006

ACTIVA

Rabobank	3706
Te ontvangen contributies	45
	<hr/>
	3751
	=====

PASSIVA

Vermogen	1889
Vooruitontvangen contributies	135
Vooruitontvangen subsidies	500
Te betalen posten	42
Voorziening Jaarboek 2007	1185
	<hr/>
	3751
	=====

Wormer, 1 mei 2007

Heeft u ook moeite met het lezen van oude handschriften?

Het Waterlands Archief organiseert vanaf eind september 2007 een geheel nieuwe cursus paleografie (oud schrift) voor beginners en vanaf januari 2008 voor gevorderden.

Bent u bezig met uw genealogie of een andere vorm van historisch onderzoek dan zijn deze cursussen geschikt om u te bekwamen in het lezen van oude handschriften en taalgebruik.

De cursus voor beginners is bedoeld voor diegenen die onderzoek willen doen in de doop-trouw-en begraafregisters, de notariële en oud rechterlijke archieven alsmede de gemeentearchieven van de 16e tot en met de 18e eeuw.

De cursus voor gevorderden behandelt naast handschriften uit genoemde periode, ook laat middeleeuwse teksten vanaf de 14e eeuw en gaat dieper in op de inhoud en gebruiksmogelijkheden van de verschillende archiefbronnen.

Het lezen van oude handschriften is niet eenvoudig maar door iedereen aan te leren. Oefening baart kunst; van de cursisten wordt daarom verwacht dat zij gedurende de cursus voldoende tijd kunnen besteden aan het voorbereiden van de teksten.

De cursus beginners bestaat uit 10 lessen die vanaf 25 september om de week worden gegeven op de dinsdagavond van 19.00-21.00 uur in het Waterlandsarchief te Purmerend.

De kosten bedragen € 65.00 per cursus, inclusief lesmateriaal.

U kunt zich nu al opgeven bij het Waterlands Archief, tel. (0299) 41 1530 of info@waterlandsarchief.nl.

Rectificaties

 Frank Tjeertes

De redactie doet uiteraard haar best om geen foutjes te maken in onze nieuwsbrief 'Torenklanken'. Maar soms gebeurt het toch.

- In de laatste nieuwsbrief werd bij de foto op de voorpagina gesteld dat we op de Genootschapsavond van 16 november 2006 werden verrast door een soldaat uit vroeger tijden. Dat moest natuurlijk zijn: een schutter uit 1830-1834. Schutters waren geen soldaat, maar burgers belast met politietaken. We hebben het allemaal kunnen lezen in ons Jaarboek 2006 (pagina 78).
- Dan stond er op pagina 2 van de laatste Torenklanken de aankondiging van de werkgroep die onderzoek gaat doen naar Maarten Donk en zijn Latijnse school. Maarten was niet rond 1650 in Wormer maar een eeuw eerder, omstreeks 1550 dus. Typfoutje zullen we maar zeggen.

Schenkeningen

 Trees Korver

- Boek: Vanuit de Lucht van oud Krommenie en Wormerveer. Wie heeft dit aan ons geschonken op onze Voorjaarsavond in maart? Graag even uw naam doorgeven aan een van onze bestuursleden.
- Boekje 25 jaar Torenerf, boekje Wormer wat nu, gegevens over de Partij Gemeentebelangen en diverse foto's, ontvangten van wijlen P.G. Bloem.
- Foto's, negatieven en krantenknipsels, geschonken door P. Aafjes.
- Diverse krantenknipsels over onderwerpen betreffende Wormer, ontvangten van Jan Bolleman.
- Knipselkrant 2006 van Henk de Wit.
- Vijfdelige serie over de familie Wezel, een uitgave van Van Gelder Zonen 1946, foto van een schoolklas van school Oost 1940 met namen van de leerlingen, notariële akte uit 1692, geschonken door Wim Wezel.
- Sierbord met afbeelding van de Bartelsluis 1988, diverse boeken etc., ontvangten van wijlen Agaath Klaase-Graas.

Geschonken spullen zullen wij goed bewaren, beheren en eventueel gebruiken. Hartelijk dank voor uw giften.

Avondprogramma Jaarvergadering

 Jan Blokker

Het programma van onze avond in de Wijngaard op 15 mei 2007 ziet er als volgt uit:

- 20:00 Opening van de avond door de voorzitter
- 20:05 Mevrouw *Marie Kleij* spreekt over de Zaanse taal
- 20:20 Jaarvergadering (zie de agenda elders in dit nummer)
- 20:35 De familie Kleij in Wormer, toegelicht door Jan Blokker
- 20:50 Pauze, waarin u met elkaar onder het genot van koffie of thee van gedachten kunt wisselen, en waarin u zich kunt aanmelden als lid of zich kunt opgeven om ons te helpen bij het reilen en zeilen van uw vereniging.
- 21:15 De stadsarcheoloog van Zaanstad, *Piet Kleij*, vertelt ons over het ontstaan van Wormer door de eeuwen heen.
- 21:55 Afsluiting door de voorzitter
- 22:00 Einde

De zaal gaat open om ongeveer 19:30 uur.

Koffie of thee in de pauze worden u verstrekt tegen *contante* betaling van € 1,00. Het koekje erbij is gratis.

Agenda Algemene Ledenvergadering 15 mei 2007

- **Opening;**
- **Verslag ledenvergadering** van 16 november 2006; zie elders in deze Torenklanken;
- **bestuursverkiezing;**
Trees Korver is reglementair aftredend; zij stelt zich herkiesbaar; tegenkandidaten dienen zich uiterlijk een week voor de Algemene Ledenvergadering te melden bij het bestuur;
- Jaarcijfers 2006 en begroting 2007; zie elders in deze Torenklanken; verslag kascommissie 2006; decharge penningmeester; benoeming kascommissie 2007/2008;
- **Wijziging Huishoudelijk Reglement;**
Aanmelding van leden na 1 november brengt meerkosten met zich mee t.b.v. het jaarboek (bestelling meer exemplaren dan wel herdruk). Daarnaast werkt de verstrekking van het jaarboek aan leden die hun contributie niet hebben voldaan ook kostenverhogend.
Naar aanleiding van de opgedane ervaringen in het afgelopen jaar stelt het bestuur voor om artikel 2 van het Huishoudelijk Reglement als volgt aan te vullen:
2c Het lid dat ook na herhaalde, schriftelijke aanmaning uiterlijk op 1 november van het lopende jaar de contributie niet heeft voldaan, krijgt bericht van het bestuur dat het lidmaatschap is beëindigd (artikel 5, lid 3 Statuten).
Het betrokken lid ontvangt het in dat jaar te verschijnen jaarboek niet.
2d Leden die zich aangemeld hebben na 31 oktober van het lopende kalenderjaar betalen eenmalig, naast de vastgestelde jaarcontributie, een bedrag ad. € 5,— voor extra kosten voor het verkrijgen van het in dat jaar te verschijnen jaarboek.
De bestaande tekst onder artikel 2, lid c wordt vernummerd tot 2 e.
- **Structuur van de vereniging;**
In de vereniging bestaan werkgroepen. In een aantal zijn nog vacatures. Zie ook elders in deze Torenklanken;
- **Rondvraag;**
Korte vragen; het liefst voor de vergadering bij het bestuur schriftelijk indienen, zodat beantwoording kan worden voorbereid;
- **Sluiting.**

Ansichtkaarten

Dankzij *Reisburo Apollo* zullen we binnenkort kunnen beschikken over onze eigen ansichtkaarten. Ook het Waterlands Archief in Purmerend verleent daaraan zijn medewerking. In de volgende nieuwsbrief van eind augustus hoort u daarover nader.

Als u intussen op vakantie gaat, en u boekt die bij Reisburo Apollo (aan de Faunastraat), dan doneert het reisbureau voor elke reis een bedrag van € 5,00 aan het Historisch Genootschap Wormer. Prettige vakantie!

Verlag van de eerste jaarvergadering van het Historisch Genootschap Wormer op 16-11-2006

Opening

Om 20.10 uur opent de voorzitter de vergadering met dank aan de Nederlands Gereformeerde Gemeente voor het beschikbaar stellen van de ruimte. Welkom aan de aanwezigen en in het bijzonder aan Burgemeester Tange van Wormerland.

Voordat de vergadering officieel wordt geopend overhandigt Ge Sombroek van de Bouwbedrijf Somass BV, de voorzitter een voorzittershamer in de vorm van de Beschuitstoren, waarvoor dank.

Samenstelling bestuur

Lydy van der Toorn heeft vanaf de oprichting de functie van secretaris vervuld. Door omstandigheden is zij hiertoe niet meer in staat.

Voorstel voor een nieuw bestuurslid: Trees Korver.

Geen tegenkandidaten. Voorstel akkoord.

Jan Blokker stelt het bestuur + notulist voor aan de aanwezigen.

Huishoudelijk reglement

Hierop komen geen op- of aanmerkingen. Reglement is aangenomen.

Begroting 2006 – 2007

Geen vragen hierover. Voorstel begroting akkoord verklaard.

Benoeming kascommissie

Zitting nemen de heer Jan Zandbergen, mevrouw Anne Heijn en als reserve: de heer Mario Koeman

Ontstaan van het Genootschap

Voor de nieuwe leden vertelt Jan Blokker het verhaal van het ontstaan van het Genootschap, waarin hij en - de helaas overleden – Bertus Grandiek de voorlopers zijn geweest.

Planning voor volgend jaar

Lezing “Wandeling door het dorp” met Jan Vink

Jaarvergadering in mei + lezing

Expositie op de Landelijke Monumentendag

Genootschapsavond + lezing + presentatie Jaarboek 2007

Sluiting

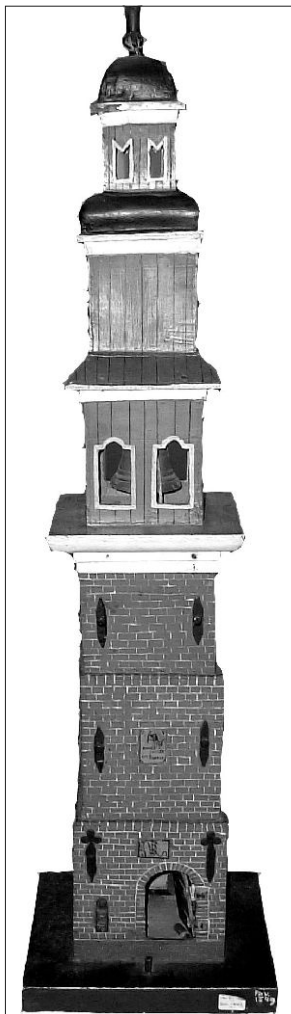
Wormer 17 november 2006

Corrie de Wit – Steijn (notulist)

Reglement voor de torenoppasser

 Frank Tjeertes

In het Waterlands Archief (Oud Archief Wormer, inventarisnr. 107) bevindt zich een reglement dat in 1807 voor de torenoppasser werd vastgesteld. De Beschuitstoren had op dat moment zijn oorspronkelijke functie al verloren, maar kennelijk werd de klok gebruikt voor het luiden ten behoeve van de zondagse kerkgang.

Als we in 2008 onze Beschuitstoren weer terug hebben kunnen we op zoek gaan naar een nieuwe torenoppasser!

Reglement voor den Toerenoppasser in ‘t Westeijnde te Wormer

Art. 1

Den Toerenoppasser is gehouden den tooren wel knap en schoon te houden, het uurwerk wel gadeslaan, na behooren op te winden, gaande te houden en overeenkomstig den tijd te stellen.

2

In gevalle zig gebreeken aan het uurwerk of tooren opdoen en reparatie nodig is, geeft den zelve daarvan dadelijk kennis aan den Heer Burgemeester.

3

Den toerenoppasser zorgt de toorendeur dag en nagt goed geslooten is en is daarvoor in persoon verantwoordelijk.

4

Den zelve is gehouden des zondags de klok te luiden Smorgens ten 8 en half neegen uren en Snamiddags ten 12 en half een uren, telke wijle 5 minute.

5

Bij openbaar feesten als andere gelegenheden wanneer van wegens het Bestuur het luiden der klokken bevolen word, is den toerenoppasser altijd verplicht daarbij te adsisteeren en te helpen.

6

Voor tractement zal den zelve genieten 20 Guldens, te ontvangen telke vierde jaar van den plaatselijk ontfanger, op voordracht van den heer Burgemeester.

Aldus geregistreerd 20 jan. 1817

De afbeelding laat een model zien gemaakt door Arend Siekerman Ez., in 1902 geschonken aan de Zaanlandse Oudheidkamer. Merk op, dat er géén stoep is en geen wijzerplaat. Dit is de noordzijde van de beschuitstoren.

Agenda

 Trees Korver

- *Dinsdag 15 mei 2007* aanvang 20.00 uur jaarvergadering in De Wijngaard.
- *Zaterdag 8 september 2007* expositie op Monumentendag in de Nieuwe Kerk achter het Moriaanshoofd.
- *Dinsdag 13 november 2007* aanvang 20.00 uur *Genootschapavond* met een lezing, tevens wordt dan ons jaarboek 2007 gepresenteerd. In De Wijngaard om 20:00 uur.

Genoeg leuke avonden voor u als lid van het genootschap, schrijft u het alvast in uw agenda?

Veldwachters en kolvers gezocht

 Frank Tjeertes

Voor het jaarboek wordt onderzoek gedaan naar de gemeenteveldwachters van Wormer. Zijn er lezers van 'Torenklanken' die nog oude foto's hebben van onze wetshandhavers van voor 1940?

Ook willen we aandacht schenken aan het feit dat de kolfvereniging dit jaar 135 jaar bestaat. Zij kolven op de mooie baan in het Moriaanshoofd.

Zijn er lezers van 'Torenklanken' die nog oude foto's hebben van de gemeenteveldwachters of de kolvers?

Graag een bericht naar de redactie van het Jaarboek:

jaarboek@genootschapwormer.nl of telefonisch: 642 1129 (Frank Tjeertes).

Colofon

Torenklanken is een kwartaaluitgave van het Historisch Genootschap Wormer

Coördinatie nieuwsbrief: Trees Korver

Historisch Genootschap Wormer
p/a Merckenrif 185, 1531 MP Wormer
opgericht 14 december 2005

KvK-nummer 34242956

Rabobank 1145.40.179

telefoon (075) 642 3798

e-mail: postbus@genootschapwormer.nl

website: www.genootschapwormer.nl

Bestuur:

Jan Blokker, voorzitter

Trees Korver, secretaris

Bert Vreeswijk, penningmeester

Frank Tjeertes

Nico Koelemeijer